

1. Nazwa kierunku	kognitywistyka [Cognitive Science]
2. Wydział	Wydział Humanistyczny
3. Cykl rozpoczęcia	2019/2020 (semestr zimowy), 2020/2021 (semestr zimowy)
4. Poziom kształcenia	studia drugiego stopnia
5. Profil kształcenia	ogólnoakademicki
6. Forma prowadzenia studiów	stacjonarna
7. Kod ISCED	0223 (Filozofia i etyka)
8. Związek kierunku studiów ze strategią rozwoju, w tym misją uczelni	<p>Instytut Filozofii UŚ, kierując się zasadami zgodnymi z Misją Uniwersytetu Śląskiego, nawiązuje w swojej działalności naukowo-dydaktycznej do przyjętej przez Senat UŚ „Strategii rozwoju Uniwersytetu Śląskiego na lata 2012–2020”. Cele strategiczne Instytutu Filozofii są zbieżne z celami Uniwersytetu Śląskiego.</p> <p>Cel strategiczny 1: Zespołowa praca badawcza i badania naukowe na wysokim poziomie. Współpraca Instytutu Filozofii z przedstawicielami innych dziedzin nauki jest z perspektywy filozofii czymś oczywistym i koniecznym dla niej samej, aby nie miała ona czysto abstrakcyjnego i spekulatywnego charakteru. W tym względzie Instytut Filozofii podejmował już wielokrotnie współpracę z innymi jednostkami organizacyjnymi Uniwersytetu Śląskiego, co przejawiało się nie tylko w postaci prowadzenia zajęć dydaktycznych z zakresu filozofii dla studentów innych kierunków studiów. Przykładowo, współpraca z Wydziałem Biologii i Ochrony Środowiska realizowana była w ramach funkcjonującego na tym Wydziale Centrum Badań nad Człowiekiem i Środowiskiem czy w formie wspólnego prowadzenie studiów kognitywistycznych pierwszego stopnia</p> <p>Międzydziedzinowy kierunek studiów, jakim jest kognitywistyka drugiego stopnia, z powodzeniem kontynuuje i pogłębia ten rodzaj współpracy. Jego interdyscyplinarny charakter pozwala na teoretyczne i praktyczne połączenie badań prowadzonych w ramach filozofii, biologii i neurobiologii, jak również na poszerzenie owych badań o wybrane aspekty dyscyplin, takich jak: informatyka (np. moduł: języki programowania), matematyka (moduł: Metody obliczeniowe w kognitywistyce), psychologia (moduł: Psychologia ewolucyjna), czy językoznawstwo (moduł: Gramatyka kognitywna).</p> <p>W Instytucie Filozofii prowadzone są badania w zakresie nauk humanistycznych, jak również o charakterze interdyscyplinarnym. Te ostatnie zostały zintensyfikowane w roku 2015 dzięki uruchomieniu międzydziedzinowego kierunku – Kognitywistyka pierwszego stopnia. Badania, podstawowe, realizowane często przy współpracy z Europejskimi ośrodkami naukowymi, prowadzone są przez poszczególne zespoły badawcze Instytutu Filozofii (m.in. dotyczą one problematyki historii filozofii starożytnej, średniowiecznej, nowożytnej, współczesnej, najnowszej, historii filozofii polskiej, filozofii systemowej, filozofii systematycznej, społecznej, antropologii, etyki, estetyki, metodologii nauk, logiki, epistemologii, ontologii czy filozofii umysłu i kognitywistyki). Badania ukierunkowane są zarówno na klasyczne problemy filozoficzne, jak i te, nurtujące współczesnego człowieka i wymagające osadzenia refleksji humanistycznej w szerszej, interdyscyplinarnej perspektywie, łączącej dziedziny nauk humanistycznych, społecznych, ścisłych i przyrodniczych z naukami inżynieryjno-technicznymi. W efekcie tego praca badawcza pracowników Instytutu posiada charakter nie tylko teoretyczny, lecz także praktyczny. Warto podkreślić, iż prace zespołów naukowo-badawczych często prowadzone są przy partnerskim współdziałaniu studentów i doktorantów. Instytut Filozofii UŚ wydaje własne recenzowane czasopismo naukowe – Folia Philosophica, którego redaktorem naczelnym jest dr hab. Dariusz Kubok, a zastępcą redaktora jest dr hab. Tomasz Kubalica.</p> <p>Studia kognitywistycznej drugiego stopnia prowadzone są w ścisłej współpracy z innymi jednostkami i pracownikami naukowymi Uniwersytetu Śląskiego, przede wszystkim z pracownikami dotychczasowej Katedry Fizjologii Zwierząt i Ekotoksykologii, w której od wielu lat (od 1975 roku) prowadzone są zajęcia dydaktyczne obejmujące zagadnienia neurobehawioralne adresowane do studentów Psychologii, Pedagogiki, oraz Biologii. Pracownicy dotychczasowego Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska mają doświadczenie w badaniach neurobiologicznych (prowadzonych przykładowo na na bezkręgowcach, czy związanych z możliwością wykorzystania podstaw neurokognitywistyki w dydaktyce). Badania te znajdują bezpośrednie odzwierciedlenie w programie studiów drugiego stopnia (np. w module: „Neurobiologiczne podstawy wychowania i kształcenia”).</p>

Cel strategiczny 2: Innowacyjne kształcenie i konkurencyjna oferta dydaktyczna.

Kształcenie studentów na kierunku Kognitywistyka odbywa się od roku 2015 w systemie trzyletnich studiów licencjackich, a od roku akademickiego 2019/2020 także w formie dwuletnich studiów magisterskich. Mimo, że profil studiów kognitywistycznych ma charakter ogólnoakademicki, zakładane efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych zasadniczą rolę przypisują konkretnym elementom, jakie mogą zostać praktycznie wykorzystane przez naszych absolwentów. Ten praktyczny wymiar naszej oferty dydaktycznej konsultowany jest regularnie zarówno z aktualnymi studentami, jak również z pierwszymi absolwentami Kognitywistyki stopnia pierwszego oraz z potencjalnymi interesariuszami zewnętrznymi. Jednym z efektów takich konsultacji i sugestii jest wciąż doskonała propozycja dydaktyczna. Taka formuła zapewnia możliwość ciągłego ulepszania programu oraz dostosowywania tematyki do zmieniającej się sytuacji i pojawiających się zagadnień istotnych dla problematyki kierunku. Zgodnie z nowym paradygmatem kształcenia akademickiego ciągła weryfikacja oferowanego programu nauczania ma na celu nie tylko zapewnienie najwyższej jakości kształcenia – co oczywiście pozostaje bezwzględnie priorytetem, lecz dodatkowo oznacza pogłębioną świadomość odpowiedzialności za zawodowo-egzystencjalne losy naszych absolwentów. W tym celu niezwykle istotne jest, by oferowany program posiadał elastyczną strukturę, co oznacza, że oprócz modułów obowiązkowych, zawierających niezbędny kanon wiedzy i umiejętności, studenci mają możliwość wyboru zajęć spośród licznych modułów o tematyce, która interesuje ich szczególnie. Dzięki temu nasi studenci otrzymują wszechstronne, interdyscyplinarne wykształcenie uzupełnione o wiedzę i umiejętności specjalistyczne (np. znajomość języków programowania, czy pisanie prac naukowych). W szczególności, interesującymi wspólnymi polami badawczymi mogłyby być zagadnienia dotyczące etyki w naukach o poznaniu, memetyki w powiązaniu z zagadnieniami gramatyki kognitywnej, biologicznych uwarunkowań naszych preferencji estetycznych, czy biologicznych uwarunkowań zjawisk historycznych i mechanizmów poznawczych. Innym obszarem eksploracji może być oddziaływanie mediów elektronicznych na procesy poznawcze. Jednocześnie zakładane efekty uczenia się mają za zadanie zaszczepienie w studentach praktycznych umiejętności współpracy zespołowej, kreatywnego rozwiązywania problemów, nieszablonowego myślenia i szeroko rozumianej przedsiębiorczości. To wszystko ma na celu zwiększenie szansy naszych absolwentów na znalezienie satysfakcjonującego zatrudnienia.

Oferta dydaktyczna studiów na kierunku Kognitywistyka drugiego stopnia będzie ulegać ciągłej weryfikacji i aktualizacji tak, by stanowiła interesującą propozycję zarówno dla studentów naszego Regionu, jak i spoza Śląska, w tym także dla studentów zagranicznych. Jednocześnie elastyczność programu pozwala studentom na bezproblemowe korzystanie z oferty programów MOST i Erasmus+ i CEPUS .

Cel strategiczny 3: Aktywne współdziałanie z otoczeniem.

Zgodnie z przyjętą przez Uniwersytet Śląski ideą „uniwersytetu trzeciej misji” czy inaczej „uniwersytetu odpowiedzialnego”, realizując własne, autonomiczne cele poznawcze i edukacyjne, z całą świadomością przyjmujemy współodpowiedzialność za otaczające go środowisko społeczno-kulturowe. Kształcąc absolwentów, nie zapominamy o roli, jaką powinni oni odegrać we współkreowaniu przyszłości regionu, kraju, Europy.

Współpraca z otoczeniem obejmuje współdziałanie z innymi ośrodkami akademickimi – krajowymi i europejskimi. Była ona także realizowana poprzez międzynarodowe i interdyscyplinarne inicjatywy „Centrum Zrównoważonego Rozwoju i Społeczeństwa Informatycznego” (później przemianowanego na „Międzynarodowe Centrum Postępu Społecznego”). Inicjatywy te w swych treściach obejmowały różne, nie tylko humanistyczne i społeczne, ale także i przyrodnicze czy informatyczne aspekty związane z kształtowaniem strategii zrównoważonego rozwoju w skali lokalnej i narodowej oraz perspektywę kształtowania się społeczeństwa informatycznego. Pracownicy Instytutu są ponadto częstymi gośćmi regionalnych szkół, a uczniowie tych szkół z kolei mają możliwość skorzystania z wykładów, prowadzonych dla nich w Instytucie Filozofii.

Także pracownicy Katedry Fizjologii Zwierząt i Ekotoksikologii od lat prezentują wiedzę neurobiologiczną w wystąpieniach i publikacjach popularizatorskich. Wielekroć adresatami tych wystąpień była młodzież szkół ponadpodstawowych. Tematyka neurobiologiczna prezentowana była również w ramach krajowych wydarzeń popularnonaukowych jak Dni Darwina lub Dni Mózgu. Pracownicy Pracowni Dydaktyki wykorzystują z kolei wiedzę neurobiologiczną, prowadząc kursy dla nauczycieli oraz zajęcia edukacyjne dla młodzieży szkolnej. Zagadnienie neurobiologiczne były prezentowane wielokrotnie na wykładach Centrum Studiów nad Człowiekiem i

		<p>Środowiskiem.</p> <p>Regularne spotkania z absolwentami i potencjalnymi interesariuszami zewnętrznymi mają na celu wypracowanie społecznie użytecznej pozycji Instytutu i tym samym zapewnienie naszym studentom – przede wszystkim ze względu na oferowany im kapitał wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych – jak najlepszych warunków do podjęcia współpracy z przyszłymi pracodawcami.</p> <p>Cel strategiczny 4: Systemowe zarządzanie Instytutem.</p> <p>Ważnym elementem systemowego zarządzania Instytutem jest planowanie średnio- i długookresowe, które jest zbieżne z celami strategicznymi Uniwersytetu Śląskiego. Instytut Filozofii, jak i współpracujący z Instytutem pracownicy innych jednostek Uniwersytetu Śląskiego, kładą szczególny nacisk na utrzymywanie wysokiej jakości oferty dydaktycznej i naukowej (np. dzięki udziałowi w szkoleniach mających na celu podniesienie umiejętności organizacyjnych i dydaktycznych), a także na adaptację do zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych. Służą temu liczne kontakty naukowe z ośrodkami w kraju i za granicą. Jednym z efektów tej współpracy jest uruchomienie międzynarodowych studiów filozoficznych drugiego stopnia razem z Instytutem Filozofii Uniwersytetu Matej Bela w Bańskiej Bystrzycy i Wydziałem Filozoficznym Uniwersytetu Ostrawskiego w roku akademickim 2019-2020. Zamierzamy te kontakty nadal rozwijać oraz dążyć do zwiększenia naszej oferty dydaktycznej o wykłady renomowanych naukowców z wiodących ośrodków akademickich. Ponadto zamierzamy w dalszym ciągu racjonalizować strukturę organizacyjną i usprawniać proces decyzyjny związany z doskonaleniem jakości kształcenia, jak i powiązanej z nią działalności naukowej.</p>
9.	Liczba semestrów	4
10.	Tytuł zawodowy	magister
11.	Specjalności	nie dotyczy
12.	Semestr od którego rozpoczyna się realizacja specjalności	nie dotyczy
13.	Procentowy udział dyscyplin naukowych lub artystycznych w kształceniu (ze wskazaniem dyscypliny wiodącej)	<ul style="list-style-type: none"> • [dyscyplina wiodąca] filozofia (dziedzina nauk humanistycznych): 53% • nauki biologiczne (dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych): 27% • informatyka techniczna i telekomunikacja (dziedzina nauk inżynieryjno-technicznych): 8% • matematyka (dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych): 5% • psychologia (dziedzina nauk społecznych): 4% • językoznawstwo (dziedzina nauk humanistycznych): 3%
14.	Procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdej z dyscyplin naukowych lub artystycznych do których odnoszą się efekty uczenia się w łącznej liczbie punktów ECTS (ze wskazaniem dyscypliny wiodącej)	<ul style="list-style-type: none"> • [dyscyplina wiodąca] filozofia (dziedzina nauk humanistycznych): 53% • nauki biologiczne (dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych): 27% • informatyka techniczna i telekomunikacja (dziedzina nauk inżynieryjno-technicznych): 8% • matematyka (dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych): 5% • psychologia (dziedzina nauk społecznych): 4% • językoznawstwo (dziedzina nauk humanistycznych): 3%
15.	Liczba punktów ECTS konieczna dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów	120
16.	Procentowy udział liczby punktów ECTS uzyskiwanych w ramach wybieranych przez studenta modułów kształcenia w łącznej liczbie punktów ECTS	48%
17.	Łączna liczba punktów ECTS, którą	120

	student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich (lub innych osób prowadzących zajęcia) i studentów	
18.	Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dyscyplin w ramach dziedzin nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przypisanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5
19.	Warunki wymagane do ukończenia studiów z określoną specjalnością	Nie dotyczy.
20.	Organizacja procesu uzyskania dyplomu	Student wybiera promotora pracy dyplomowej z listy seminariów dyplomowych, dostępnych w danym roku akademickim, a następnie rejestruje się na wybrane seminarium w systemie USOS. Student wraz z promotorem ustala temat pracy i w ciągu trzech semestrów realizuje poszczególne efekty uczenia się założone w opisie modułu. Egzamin magisterski składany jest w formie ustnej przed komisją powołaną przez Instytut Filozofii, która składa się z przewodniczącego i dwóch członków (promotora pracy i recenzenta pracy). Procedura składania i archiwizowania pisemnych prac dyplomowych jest zgodna z Zarządzeniem nr 16 Rektora UŚ w Katowicach z dnia 28.01.2015 roku.
21.	Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki	Nie dotyczy.
22.	Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych na kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki	0

23. Łączna liczba punktów ECTS, większa niż 50% ich ogólnej liczby, którą student musi uzyskać: <ul style="list-style-type: none"> • na kierunku o profilu ogólnoakademickim w ramach modułów zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dyscyplinach naukowych lub artystycznych związanych z tym kierunkiem studiów; • na kierunku o profilu praktycznym w ramach modułów zajęć kształtujących umiejętności praktyczne 	120
24. Ogólna charakterystyka kierunku	<p>Kognitywistyka korzysta z wielu źródeł. Interdyscyplinarne badania nad umysłem, procesami poznawczymi, ich neurobiologicznym podłożem, badania sztucznej inteligencji, korzystające ze zdobyczy informatyki, odwołujące się do psychologii, językoznawstwa i filozofii umysłu kształtują profil absolwenta kierunku. Potrafi on wszechstronnie analizować problemy i konflikty, wskazując ich podłoże. Stosuje narzędzia różnych dyscyplin takich jak logika, teoria poznania, neurobiologia czy informatyka. Posiada zaawansowaną wiedzę na temat zachowania człowieka, objętą zakresem psychofizjologii, etologii, socjobiologii, czy memetyki. Nieobce są mu również języki programowania, uczenie maszynowe oraz analiza tekstów.</p> <p>Kognitywistyka jako interdyscyplinarny kierunek kształcenia oparta zostanie na dwu, często wzajemnie się uzupełniających, tradycjach i sposobach prowadzenia badań – filozofii oraz biologii, które zostają wzbogacone o ważne w kognitywistyce elementy informatyki i metod obliczeniowych. W wyznaczonych w ten sposób ramach mieścić się będą dodatkowo zagadnienia psychologiczne, lingwistyczne oraz antropologiczne. Współczesne badania neurobiologiczne, począwszy od neurobiologii komórkowej, neurochemii po socjobiologię i memetykę dają nową perspektywę funkcjonowania umysłu człowieka w świecie. Rozwijają nowoczesny obraz człowieka, dostarczając przyczynowo-skutkowych wyjaśnień dla zjawisk psychologicznych i społecznych, próbują dać odpowiedź na palące wyzwania współczesności. Zespolecie biologicznego rozumienia mechanizmów poznawczych z bogatą tradycją filozoficznych modeli, rozwiązań i problemów stawianych w ramach teorii poznania stanowi w dzisiejszej nauce podstawy nowych, ciekawych wyjaśnień, a także ubogaca wiedzę w takich dyscyplinach badawczych jak neurodydaktyka, neuroteologia czy neuromarketing.</p> <p>Studia drugiego stopnia mają nie tylko stanowić pogłębienie umiejętności, wiedzy oraz kompetencji absolwentów kognitywistyki stopnia pierwszego, lecz będą również ciekawą propozycją dla licencjatów kierunków takich jak biologia, filozofia, psychologia, matematyka, a także absolwentów studiów pierwszego stopnia uczelni technicznych.</p> <p>Absolwent studiów kognitywistycznych dysponować będzie wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami, które umożliwiają mu elastyczne dostosowanie się do rynku pracy, przede wszystkim do poszerzającego się ciągle procesu intelektualizacji pracy i znaczenia tzw. kompetencji miękkich, dających możliwości elastycznego reagowania na pojawiające się zmiany i wyzwania. Rozległa wiedza z różnych dziedzin (takich jak: filozofia, biologia, informatyka, matematyka, psychologia, językoznawstwo) pozwoli absolwentowi na pracę w wielu branżach – począwszy od działów R&D przez firmy związane z IT, badaniami rynku i zachowań konsumenckich po pracę w laboratoriach. Absolwenci kognitywistyki to przyszli członkowie zespołów projektujących produkty interaktywne: programy, urządzenia, czy interfejsy urządzeń (np. strony internetowe) optymalizujące ludzkie działanie czy wspomagające działanie osób o upośledzonych funkcjach poznawczych (np. osób starszych) oraz osoby zatrudnione w jednym z nowych zawodów, wymagających specyficznych zdolności i wiedzy na temat działania ludzkiej umysłowości i stymulowania procesów poznawczych (mediator, specjalista do spraw kultury firmy, pracownik policji czy instytucji kulturalnych).</p> <p>Perspektywa społeczeństwa informacyjnego i społeczeństwa wiedzy wiąże się z koniecznością podjęcia wyzwań dotyczących nie tylko jednostek, lecz także działań w ramach określonych organizacji i instytucji. Absolwenci kognitywistyki uzyskają kompetencje pozwalające im wspierać procesy tworzenia, efektywnego działania i funkcjonowania odpowiednich zespołów, przede wszystkim poprzez</p>

		uruchomienie tkwiących w jednostkach i w określonych zbiorowościach twórczych możliwości. Aktywizacja kreatywnego potencjału i eliminacja istniejących w tym względzie barier i ograniczeń indywidualnych i instytucjonalnych jest dzisiaj koniecznym warunkiem działania i życia w globalizującym się, coraz bardziej interdyscyplinarnym świecie.
25.	Ogólna charakterystyka specjalności	Nie dotyczy.